

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „СОЦИЈАЛНА ЕКОНОМИЈА (ИЗБРАНИ ТЕМИ)
- ПРАКТИКУМ” ОД АВТОРИТЕ ДОЦ. Д-Р ДУШКО ЈОШЕСКИ И
ВОН. ПРОФ. Д-Р АЛЕКСАНДРА ЖЕЖОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И
БИЗНИС ЛОГИСТИКА, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. **2102-34/10** од **218-та** редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика одржана на ден **22.1.2020** година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

1. д-р Мичо Апостолов, вонреден професор на Факултет за Туризам и Бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев”-Штип
2. д-р Зоран Темелков, вонреден професор на Факултет за Туризам и Бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев”-Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„СОЦИЈАЛНА ЕКОНОМИЈА (ИЗБРАНИ ТЕМИ)-ПРАКТИКУМ”** од **доц. д-р Душко Јошески и вон. проф. д-р Александра Жежова** наменет за студентите од прв циклус на студии при Факултетот за туризам и бизнис логистика на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот:

Ракописот **„Социјална економија (избрани теми)-практикум“** е наменет за студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, на насоките на кои се слуша предметот Социјална економија, односно на насоките Бизнис администрација и Бизнис логистика како избран предмет во I семестар со фонд на часови 2+1+1. Овој ракопис, покрај теоретските, нуди и практични базични знаења по предметот Социјална економија и е наменет за предавањата на студентите како основна литература.

Податоци за обемот ракописот:

Целиот материјал е поделен во 4 тематски поглавја на 45 страници. Трудот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонт Arial и со големина на буквите 11. Ракописот е подготвен според пропишаната Наставна програма и барањата кои се поставуваат пред студентите од прв циклус студии и е подготвен за да даде основни сознанија за предметот Социјална економија.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов:

Според нашите сознанија, ваков е-практикум, по обем и содржина, која што одговара на предвидената наставна програма по предметот Социјална економија на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет Гоце Делчев-Штип не е објавена.

Краток опис на содржината:

Во **Првиот дел** се објаснува моделот Coate-Loury (1993). Ова е модел на афирмативна акција т.е. на позитивна дискриминација. Овој модел има најпрво дискриминирачки еквилибриум : *Дискриминирачки еквилибриум* е ситуација кога работодавачите веруваат дека работниците од една група се помалку квалификувани од работниците од другата

група. Бидејќи дистрибуцијата на трошоци е идентична меѓу групите, тоа значи дека верувањата на работодавачите ќе предизвикаат една група помалку да инвестира од друга. Правилото на работодавачот е дека: повисок стандард на квалификации на групата ќе доведе до понизок праг на вработување. Понатаму втората ситуација е *Патронизирачки еквилибриум* каде што : работодавачите одговараат на афирмативната акција со тоа што ги намалуваат стандардите за B (неквалификуваните работници), и ги зголемуваат за W (квалификуваните работници). Овој модел докажува и дека: мала субвенција не може да го елиминира стереотипот против работниците B , бидејќи штом престане да се дава стереотипите на работниците по процесот за прилагодување се враќаат назад, каде што биле во оригиналниот еквилибриум. Сосема спротивно пак е ефектот на голема субвенција за работниците.

Во вториот дел една теорија на невработеност е објасната со т.н. search equilibrium. Имено моделот на трговци со кокосови ореви на Питер Дајмонд 1982 е претставен во вој дел. Новата-Кејнзијанска школа моделот на кокосови трговци на Дајмонд го земале како доказ за *координациски неуспех* кој ги објаснува рецесиите (невработеноста) преку неуспехот на фирмите и другите поставувачи на цени да се координираат. Не постои механизам кој ќе обезбеди дека за индивидуа по индивидуа ќе има трговска размена, или во просек да го предвиди времето на тргување. Грешките се особено присутни во траекторијата надвор од рамнотежа. Во модерна економија секогаш ќе има неискористени можности за трговија и производство. Во теорија кога Валразијански аукционер организира трговија не постојат нереализирани трговски можности. Кога има многу нереализирани трговски можности, многу владини политики ќе влијаат на степенот до кој се реализираат овие можности преку влијанието врз индивидуалните одлуки за производство и трговските поттикнувачи. Политиките се насочени на две работи : мали промени во steady-state еквилибриум за да се намали(отстрани) ефектот на екстерналии ,и големи промени во економијата кога таа се нашла до долгорочен неефикасен еквилибриум.

Во третиот дел Дискриминаторски плати, врз основа на статус, помеѓу традиционално ориентираните, Стохастични трговци и производители на кокосови ореви-е објаснет моделот на George Akerlof (1985). Во овој модел на дискриминација преферираниот тип на труд е обележан со W , а непреферираниот труд е обележан со B . Во овој модел постои економска дискриминација имено: Постои табу спрема потрошувачката на кокосови ореви собрани од сопствената фирма. Фирмите исто така се многу традиционални: фирмите кои го прекршуваат социјалниот обичај на островот со вработување на мажи или жени во различна пропорција од другите фирми ќе бидат отфрлени одбивани од одредени традиционални фирми (некои фирми кои се согласуваат со традиционалните обичаи нема да тргуваат со други фирми кои се оддалечиле од традицијата!). Во овој еквилибриум мажите и жените за разлика од претходниот дел примаат различни плати. По однос на платите: платите на тип 2 работниците во дискриминирачки еквилибриум се помали од платите во недискриминирачки еквилибриум, бидејќи бројот на субститути на единици на трудова ефикасност пораснал во тип работните места (сега сите жени работат тип 2 работни места и тип 2 мажите), бројот на комплементарни единици на трудова ефикасност во тип 1 работните места опаднал, и времето потребно да се продаде производот се зголеми Исто така моделот објаснува дека фирмите го бираат δ - коефициентот на дискриминација, така што влезот на иноваторот на пазарот е непрофитабилен.

Во четвртиот дел е објаснет Моделот на забошотување на Шапиро и Стиглиц (1984). Ова е модел кој ги објаснува ефикасните плати. Овој модел ја објаснува недоброволната невработеност (involuntary unemployment): Под недоброволна невработеност се подразбира ситуација каде невработен работник би работел и за плата пониска од пазарната плата која ја прима работник со исто ниво на вештини кој е вработен, но сепак не добива никакви понуди за работа или пак не му стигнува никаква понуда за работа. Замислуваме ситуација каде работниците ја добиваат пазарната плата и нема невработеност. Во оваа ситуација најлошото сценарио за работникот е да биде отпуштен/а и повторно примен/а на работа.

Значи нема казнување за недоволно вложување напор (забошотување). За работниците да не забошотуваат, фирмите плаќаат плати повисоки од пазарната плата. Затоа загубата на работното место ќе претставува казна сега. Ако една фирма плаќа на пазарната цена под претпоставка и останатите ќе ја следат. Во овој случај мотивот да не се забошотува исчезнува.

Невработеноста се јавува бидејќи платите се над рамнотежната пазарна плата.

ЗАКЛУЧОК

Од досега наведеното, Комисијата во горенаведениот состав констатира дека ракописот „Социјална економија (избрани теми)-практикум“, поднесен од авторите доц. д-р Душко Јошески и вон. проф. д-р Александра Жежова е наменет за студентите запишани на прв циклус на студии на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, на насоките Бизнис администрација и Бизнис логистика на кои се слуша предметот Социјална економија како избран предмет во I семестар. Практикумот е конципиран по однапред утврдени наставен план и програма.

Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика да го прифати како позитивен извештајот за ракописот „Социјална економија (избрани теми)-практикум“ од авторите доц. д-р Душко Јошески и вон. проф. д-р Александра Жежова и да овозможи тој да се користи во наставата по предметот Социјална економија како практикум.

Рецензенти

Д-р Мичо Апостолов, вонреден професор,
Факултет за туризам и бизнис логистика,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, с.р
Д-р Зоран Темелков, вонреден професор,
Факултет за туризам и бизнис логистика,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, с.р